

ÇEKLERDE KAREKOD UYGULAMASINA İLİŞKİN TEBLİĞ

Amaç ve kapsam

MADDE 1 –(1) Bu Tebliğin amacı, çekte yer alacak MERSİS numarası ile karekodun tanım ve içerikleri ile Karekod Okutma ve Bilgi Paylaşımı Sisteminin kurulmasına ve bu Sistemde tutulan bilgilerin üçüncü kişilerin erişimine sunulmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

(2) Bu Tebliğ, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu uyarınca kurulan bankalarca veya yurt dışında kurulu bankaların 5411 sayılı Kanun uyarınca Türkiye’de faaliyet gösteren şubelerince bastırılan çekleri kapsamaktadır.

Dayanak

MADDE 2 –(1) Bu Tebliğ, 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 780 inci maddesinin dördüncü fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğde geçen;

- Bakanlık: Gümrük ve Ticaret Bakanlığını,
- Karekod: 6102 sayılı Kanunun 780 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca çekin unsurlarından olan ve çek üzerine kare veya dikdörtgen olarak basılabilen, ISO/IEC 16022 International Symbology Specification-Data Matrix ECC 200 Versiyonunu esas alan, 6102 sayılı Kanunun 780 inci maddesinin ikinci fıkrasında ve bu Tebliğde sayılan diğer bilgilere erişilmesine ve bunların raporlanmasına olanak sağlayan iki boyutlu barkodu,
- Karekodlu Çek Raporu: Karekodun okutulması suretiyle Türk Ticaret Kanununun 780 inci maddesinin ikinci fıkrasında ve bu Tebliğde yer verilen bilgileri içeren ve Karekod Okutma ve Bilgi Paylaşım Sistemi üzerinden sunulan raporu,
- Karekod Okutma ve Bilgi Paylaşım Sistemi: 6102 sayılı Kanunun 780 inci maddesinin ikinci fıkrasında ve bu Tebliğde yer verilen diğer bilgilere erişilmesini sağlayan sistemi,
- Kaynak kuruluş: Bankalar haricinde, Sistem İşleticisinin bilgi temin ettiği özel hukuk tüzel kişileri ile kamu kurum ve kuruluşlarını, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşlarını,
- MERSİS: Ticaret sicili işlemlerinin elektronik ortamda yürütüldüğü, ticaret sicili kayıtları ile tescil ve ilan edilmesi gereken içeriklerin düzenli olarak depolandığı ve elektronik ortamda sunulduğu, Bakanlık ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği nezdinde oluşturulan ve işletilen merkezi ortak veri tabanını da içeren bilgi sistemini,
- MERSİS numarası: MERSİS tarafından verilen ve özel algoritma ile üretilen tekil numarayı,
- Müşterilik: Hazine Müsteşarlığını,
- Seri numarası: Bankalar tarafından verilen ve 5941 sayılı Çek Kanununun 2 nci maddesinin altıncı fıkrası kapsamında hazırlanan tebliğde belirtilen seri numarasını,
- Sistem İşleticisi: Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezini ve/veya Yetkili Bilgi Alışveriş Kuruluşunu,
- Yetkili Bilgi Alışveriş Kuruluşu: 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 73 üncü maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca kurulmuş olan ve Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezinin, 5411 sayılı Kanunun Ek 1 inci maddesinin onbirinci fıkrası kapsamında bilgi alışverişini gerçekleştirdiği şirketi, ifade eder.

Karekodlu çek raporunda yer alan bilgiler

MADDE 4 – (1) Karekodlu çek raporuyla;

- Muhatap bankanın ticaret unvanı,
- Seri numarası,
- Çek hesabı sahibinin adı, soyadı veya ticaret unvanı,
- Çek hesabı sahibinin tacir olması hâlinde, ticaret siciline tescil edilen yetkililerinin adı, soyadı veya ticaret unvanı,
- Çek hesabı sahibinin, çek hesabı bulunan toplam banka sayısı,
- Çek hesabı sahibine ait bankalara ibraz edilmemiş çeklere ilişkin olarak lehdar tarafından karekod okutma ve bilgi paylaşım sistemine kaydedilen çeklerin adet ve tutarı,
- Düzenlenerek bankalara teslim edilen çeklerin adet ve tutarı,
- Son beş yıl içerisinde ibrazında ödenen çeklerin adet ve tutarı,
- İbraz edilen ilk çekin ibraz tarihi,
- İbraz edilen son çekin ibraz tarihi,
- İbrazında ödenen son çekin ibraz tarihi,
- Son beş yılda “karşılıksızdır” işlemi gören ve halen ödenmemiş çeklerin adedi ve tutarları,
- Son beş yılda “karşılıksızdır” işlemi gören ve sonradan ödenen çeklerin adedi ve tutarı,
- Son beş yılda “karşılıksızdır” işlemi gören son çekin ibraz tarihi,
- Çek hesabı sahibi hakkında çek hesabı açma yasağı bulunup bulunmadığı, varsa yasaklama kararının tarihi,
- Her bir çek yapıtı ile ilgili olarak tedbir kaydı olup olmadığı,
- Çek hesabı sahibi tacirse, iflasına karar verilip verilmediği, iflasına karar verilmişse kararın tarihi, çek hesabı sahibi ya da cırantanın rızası aranmaksızın üçüncü kişilerin erişimine sunulur.

(2) Karekodlu çek raporunda, Sistem İşleticisi tarafından birinci fıkrada yer verilen bilgiler kullanılarak farklı hesaplamalar yapılması suretiyle türetilen bilgilere, ilgili kanunlarda aleni oldukları hükme bağlanan ve paylaşılması rıza gerektirmeyen bilgilere ve çek hesabı sahibi ya da cıranta tarafından üçüncü kişilerin erişimine açılmasına yazılı olarak onay verilen diğer bilgilere yer verilebilir.

(3) Birinci fıkrada yer alan bilgiler Sistem İşleticisi tarafından bankalardan, kaynak kuruluşlardan ve çek lehtarlarından ilgili mevzuat çerçevesinde temin edilecek olup, bu bilgilerden Sistem İşleticisine iletilmeyenlere karekodlu çek raporunda yer verilmez.

Karekod okutma ve bilgi paylaşım sistemi

MADDE 5 – (1) Karekod Okutma ve Bilgi Paylaşım Sistemi, 5411 sayılı Kanunun Ek 1 inci madde hükmü uyarınca kurulan Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi tarafından oluşturulur. Risk Merkezi sistemdeki verileri, 5411 sayılı Kanunun Ek 1 inci maddesinin on birinci fıkrası uyarınca bilgi alışverişini gerçekleştirdiği şirket ile paylaşmaya yetkilidir. Bu yetki kullanıldığı takdirde sistem bilgilerin paylaşıldığı şirket nezdinde kurulabilir.

(2) Karekodlu çek raporuna Karekod Okutma ve Bilgi Paylaşım Sistemi üzerinden erişilir.

Çek hesabı sahiplerinin karekod okutma ve bilgi paylaşım sistemine kaydedilmesi

MADDE 6 –(1) Bankalar çek hesabı açtıkları gerçek ve tüzel kişiler ile çek hesabı sahibi tüzel kişi ise hesap açılış tarihi itibarıyla tüzel kişi tarafından bildirilen ve tüzel kişi adına tüm işlemleri yapmaya yetkili kılınmış gerçek kişileri Sisteme kaydeder.

Çeklerin karekod okutma ve bilgi paylaşım sistemine kaydedilmesi

MADDE 7 –(1) Lehine karekodlu çek düzenlenen gerçek ya da tüzel kişi, teslim aldığı çeki en geç ibraz tarihine kadar Karekod Okutma ve Bilgi Paylaşım Sistemine kaydeder.

Bilgilerin temin edilmesi ve paylaşılması

MADDE 8 –(1) Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi, 5411 sayılı Kanunun Ek 1 inci maddesi gereğince topladığı bilgileri Yetkili Bilgi

Alışveriş Kuruluşuyla paylaşır.

(2) Sistem İşleticisinin sorumluluğu, kendisine iletilen bilgilerin sistem vasıtasıyla okutturulması veya raporlanmasıyla sınırlı olup, bilgilerin doğruluğu veya güncelliği banka ya da kaynak kuruluşun sorumluluğundadır. Bilgilerin doğruluğu veya güncelliğine ilişkin talep ve itirazlar ile güncellenmesi, düzeltilmesi, silinmesi veya değiştirilmesi talepleri çek hesabı sahibi tarafından doğrudan bilginin kaynağı olan bankaya veya kaynak kuruluşa yapılır. Sistem İşleticisi bilgilerin doğruluğu ve güncelliğine ilişkin talep ve itirazların bilgiyi sağlayan kuruluşlara iletilmesine aracılık edecek bir sistem kurabilir.

Teknik altyapıya ve güvenliğe ilişkin hususlar

MADDE 9 –(1) Karekod Okutma ve Bilgi Paylaşım Sisteminin güvenli şekilde işletilebilmesi için uyulması gereken asgari unsurlar Risk Merkezi tarafından belirlenir ve çek hesabı açılışı yapan bankalara duyurulur. Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi veya Yetkili Bilgi Alışveriş Kuruluşu asgari unsurlara uyulması ve sistemin güvenliği hususunda gerekli önlemleri alır.

(2) Bu maddenin uygulanmasında Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunca yayımlanan ilgili mevzuat dikkate alınır.

(3) Bankalar tarafından basılacak çek yapraklarında yer alan karekodun sisteme erişim sağlayacak şekilde uyumlaştırılmasından Sistem İşleticisi ve bankalar sorumludur.

(4) Sistem İşleticisi, sisteme erişim için kullanılacak olan bilişim teknolojilerini (akıllı telefon uygulamaları, internet sitesi vb.) yaygın olarak kullanılan farklı platformlarla uyumlu şekilde geliştirir, günceller ve ücretsiz olarak kullanıcılara sunar.

Alınacak ücretler

MADDE 10 – (1) Bu Tebliğ uyarınca yerine getirilecek hizmetlerden alınacak ücretler, sistem işleticisinin teklifi üzerine Hazine Müsteşarlığının görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir.

Diğer hükümler

MADDE 11 – (1) Bankalar, 31/12/2016 tarihinden sonra karekod içermeyen çek yaprağı basamaz ve veremez.

(2) Yabancı banka tarafından bastırılmış çeklerde “seri numarası” ve “karekod” bulunmaması senet olarak çekin geçerliliğini etkilemez.

(3) Sistem İşleticisi, Raporda yer alan bilgiler çerçevesinde, kapsamı Bakanlık ve Müsteşarlıkça daha sonradan belirlenecek, bir önceki ayın toplulaştırılmış verilerini içeren bir raporu her ayın yedinci iş gününden önce Bakanlık ve Müsteşarlıkça iletir.

Yürürlük

MADDE 12 –(1) Bu Tebliğin 4, 6 ve 8 inci maddeleri 1/1/2017 tarihinde, 7 nci maddesi 31/12/2017 tarihinde, diğer hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 13 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Gümrük ve Ticaret Bakanı ile Müsteşarlığın bağlı bulunduğu Bakan birlikte yürütür.